

“โครงการแก้มลิง ชุมชนบ้านโคกลำ”

โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเริงไม้จาน (แก้มลิง)

บ้านโคกลำ หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งสว่าง อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา
หน่วยงาน สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 5

“พื้นที่ตรงนี้ท่วมซ้ำซาก แล้งซ้ำซาก ฤดูฝนน้ำท่วมจนทำกินไม่ได้ ฤดูแล้งน้ำไหลลงลำสะเทินออกไปหมด กรมทรัพยากรน้ำได้เข้าไปขุดแหล่งน้ำทำแก้มลิง น้อมนำเอาโครงการพระราชดำริมาใช้ ถือเป็นความสำเร็จอีกโครงการหนึ่ง”

นายสมฤทธิ์ วิไลพรรัตน์
รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ

ประเภทโครงการ

01 นโยบาย /
แผนแม่บท - แผนปฏิบัติการ /
กำหนดหลักเกณฑ์ - มาตรการ

02 พัฒนาแหล่งน้ำ

03 อนุรักษ์ ฟื้นฟู
แหล่งน้ำสาธารณะ

04 การมีส่วนร่วมและ
การใช้ประโยชน์

05 การพยากรณ์
เตือนภัย

ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ / แผนแม่บท 20 ปี

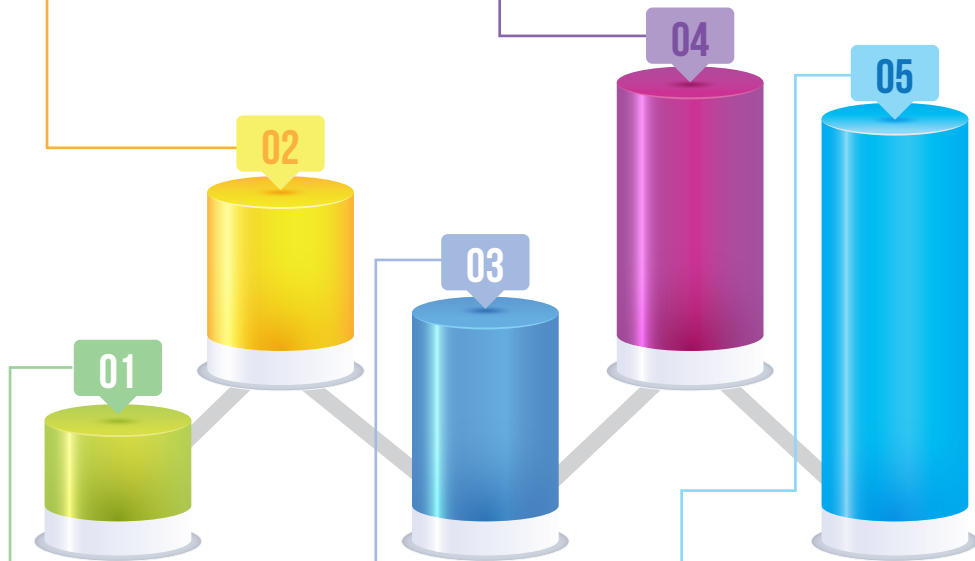
ความเป็นมาและสภาพปัญหา

พ.ศ. 2556

- วันที่ 19 กุมภาพันธ์ โครงการแล้วเสร็จ กรมทรัพยากรน้ำ ได้ส่งมอบโครงการ ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสว่าง และประชาชนร่วมดูแล

พ.ศ. 2562

- กรมทรัพยากรน้ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสว่าง ประสานความร่วมมือ แก้ปัญหารุ้งแห้ง โดยการเติมน้ำ ในแหล่งน้ำเรืงไม่งาน เพื่อให้เพียงพอ ต่อการใช้ประโยชน์ของชุมชน

พ.ศ. 2555

- กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินการก่อสร้างโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเรืงไม่งาน (แก้มลิง) ซึ่งมีสภาพตื้นเขิน เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำ อุปโภค บริโภคและทำการเกษตรให้กับประชาชนในพื้นที่

พ.ศ. 2560

- กรมทรัพยากรน้ำ พัฒนาระบบกระจายน้ำโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ ตามโครงการพัฒนาระบบกระจายน้ำทั่วประเทศ เพื่อขยายผลจากการพัฒนาแหล่งน้ำเรืงไม่งาน ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

ปัจจุบัน

- แหล่งน้ำเรืงไม่งาน เป็นแก้มลิงที่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ยามวิกฤตได้อย่างพอเพียง เกษตรกรตำบลทุ่งสว่าง ประกอบอาชีพปลูกผักและพืชใช้น้ำน้อยได้ตลอดทั้งปี

แนวคิดในการแก้ไขปัญหา

กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติที่ตื้นเขินด้วยการขุดลอกแหล่งน้ำเดิม เป็นแก้มลิง เพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุนในการอุปโภค บริโภคและทำการเกษตร รวมถึงเป็นแหล่งน้ำสำรองในฤดูแล้ง นอกจากนี้ชุมชนได้นำดินจากการขุดลอกไปถมและปรับพื้นที่สาธารณะบริเวณโดยรอบแหล่งน้ำ เพื่อให้ประชาชนทำการเกษตรได้อีกประมาณ 20 ไร่ ต่อมา กรมทรัพยากรน้ำได้ติดตั้งระบบกระจายน้ำโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อกระจายน้ำจากถังพักน้ำไปตามท่อที่เชื่อมต่อกับพื้นที่เกษตรกรรม ให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งน้ำได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำของประเทศ

การเปลี่ยนแปลง

อดีต

ปัจจุบัน

โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเรืงไม่งาน (แก้มลิง)

ที่ตั้ง : บ้านโคกลำหมูที่ 7 ตำบลทุ่งสว่าง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

ประเภท : แก้มลิง พร้อมระบบกระจายน้ำโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์

ความจุ : 597,473 ลบ.ม. พื้นที่เกษตรใช้น้ำน้อยได้รับประโยชน์ 50 ไร่

ความสำเร็จ

- ครัวเรือนได้รับประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร จำนวน 146 ครัวเรือน
- แหล่งน้ำเริงไม้งานเป็นแก้มลิงที่สำคัญของชุมชน
- ชุมชนมีรายได้จากการปลูกผัก อาทิ ต้นหอม ผักชี ผักบุ้ง แฉ่งลัก คะน้า ผักกาด กวางตุ้ง พริก โหระพา กะเพรา ดอกดาวเรือง เมล่อน ตลอดทั้งปี
- ชุมชนได้จัดตั้งวิสาหกิจชุมชนด้านผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ “วิสาหกิจปลูกผักปลอดสารพิษบ้านโคกล่าม” “วิสาหกิจชุมชนโคกล่ามฟาร์มเกษตร” เพื่อบริหารจัดการธุรกิจของชุมชน
- ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามัคคี
- คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ครอบครัวอบอุ่น ลดการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้าเมืองใหญ่

ปัจจัยความสำเร็จ

- โครงการสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เนื่องจากแหล่งน้ำหลักของชุมชนไม่สามารถกักเก็บน้ำได้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุน รวมทั้งการกระจายน้ำไปยังพื้นที่การเกษตรอย่างทั่วถึงถือเป็นการแก้ปัญหาอย่างตรงจุดและเป็นรูปธรรม
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนเข้มแข็ง องค์กรบริหารส่วนตำบลทุ่งสว่างเป็นกำลังสำคัญในการให้ความรู้ คำแนะนำและบริหารจัดการแก่ชุมชนเรื่องทรัพยากรน้ำ การเกษตรและการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ ทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

แผนที่โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำเริงไม้งาน (แก้มลิง)

